

SVERIGE

Kongl. Maj:ts Förnyade Nådige
Landtmäterie-Förordning. Gifwen
Stockholm i Råd-Cammaren then 20
November 1766.

[1766]

EOD - Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 12 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
 - Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
 - *Sök:** Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
 - *Klipp & klistra:** Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).
- *Ej tillgängligt i varje e-bok.

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkor för användning: <https://books2ebooks.eu/csp/sv/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 40 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Sök böcker tillgängliga för den här tjänsten: <https://search.books2ebooks.eu>
Mer information finns tillgängliga via <https://books2ebooks.eu> boken.

Kon. förordn

ADOLPH FRIEDRICH
Kongl. Maj:ts
Sörnyade
Nådige

Sandt mäterie=
Sörordning.

Gifwen Stockholm i Råd. Cammaren then 20 November
1766.

Cum Gratia & Privilegio S:æ R:æ Maj:tis

Tryckt uti Kongl. Tryckeriet.

S ADOLPH FRIEDRICH med GUDS
Nåde, Sveriges, Gdthes och Wendes Ko-
nung 2c. 2c. 2c. Arfwinge til Norge, samt
Hertig til Schleswig Hollstein, 2c. 2c. Sjöre witterligt,
At som Wi, uppå Rikens Ständers underdåniga tilstyrkande, i Räder
för godt funnit, at låta öfwerse the om Landtmäteriet utkomne Stad-
gar, och them så förbättra, som lämpeligast wara kan efter närwarande
tid, på thet at thet härmed påsyftade wigtiga ändemål, thet Weniga bå-
sta, winnas måtte, och alla oredor, i en framtid förekommas: Alltså haf-
we Wi härigenom i Räder welat stadga och förordna, som följer:

1. §.

På thet Landtmäterie-Wärket måtte skjötas med tillsyn, thes Char-
tor och Handlingar hållas i god ordning, och the samma nyttjas till all-
mänt gagn och Landt-Cultwrens uphjelpande, hafwa framfarne Swea Ri-
kes Glorwürdigste Konungar längesedan låtit inrätta et allmänt Landtmä-
terie-Contoir, hwilket således, til sin grund och warelse, må äga orygg-
ligt bestånd.

Thetta Contoir, såsom en Oeconomist Inrättning, och uppå Wärt
och Rikens Cammar-Collegii Stat upfördt, står, i anseende til uppgiften
öfwen under Cammar-Collegium, som hwad måtningar wid Rikets Gränt-
for angår, har at Brefwärla med Wärt och Rikens Cancellie Collegium,
men Inspektionen häröfwer i synnerhet tillhörer hädanefter, som förut,
Cammar-Rådet wid andra Provincie-Contoires.

2. §.

Wärt Cammar-Collegium föreslår Öfwer-Directeuren, och Öfwer-
Directeuren åter Inspektoren wid Landtmäteriet; men på alla sökande til
ledige, så wäl ordinarie som Extra ordinarie- och Commissions Landtmä-
tare-Syflor, afgifwer Öfwer-Inspektoren Förteckningen, jämte sine An-
märkingar öfwer ansökningarne til Öfwer-Directeuren, som uprättar or-
denteligt Förslag, och tillika med Inspektorens anmärkingar hos Kongl.
Maj:et i underdånighet anmäler; Och äge hwarken Cammar-Collegium,
eller Landtmäterie-Contoiret at gifwa några Constitutorialer, mindre ut-
färda Fullmagter til wärkelig Syfla: Dock ware thet härigenom Öfwer-
Directeuren icke betagit at förordna Substituter för Alderstegne och stul-
le Landtmätare.

Wid Förslagets uprättande til en ordinarie Landtmätare-Syfla tages
Tjenste-år jämte slit och redlighet wid the förättningar, som hwar af them
blifwit anförtrödde, til grund; Således wid Extra ordinarie och Commis-
sions-

lions - Landtmätare - Syflors besättande, enär ledighet sig yppar. Skulle någon af Sötkänderne icke varit Substitut, men ej mindre wid Examen, än ständigt tjenstgörande erkänd för stickelig, slitig och redelig; Så bör han räkna sin tour från Examinations - dagen, och således för en yngre lika stickelig äga förträde.

Inga så kallade Vice Commissions Landtmätare utan lön må hädana efter förordnas, och the, som redan undsätt sådane constitutorialer, anses ej mera berättigade än andra Substituter. Ej måge Landtmätare med olika Böner byta Syflor.

3. §.

Wid Tjenstens förlust, äger icke Öfwer-Direktoren magt, at hädana efter antaga någon til Landtmätare-Examen, som icke är försedd med betyg från Hög- eller Trivial-Skola, om thes frågd och framsteg i Matematiska jemte andra Grund-wetenskapen, samt tillika någon Landtmätares intygande, at han är fulleligen upöfwad i alt thet, som til then praktiska delen af Landtmäteriet hörer, och ällige thet Öfwer-Direktoren liksom fullt, at i bägge these delar noga pröfwa bewisens riktighet, så at inga andra af Contoiret godkännas, än the, som et påliteligt både Theoretiskt och praktiskt Förhår och noga kannedom af rätta grunderne till Åker - graderingarne utstätt.

4. §.

Öfwer-Direktoren bör tidigt låta infördra alla Landtmätares Diarier och Chartor, utan åtskildnad om the arbetas i Städer, på Landet, wid Gruswor eller annorstädes, och ställa them til ansvar, som theruti finnas försummelige eller wårdslöse, samt rane gångor om året til Wårt Cammar-Collegium berättat, hwilke the äro, och om Landshöfdingen låtit utmåta the them ålagde Böter m. m.

1) Så snart Landtmätarens förrättningar til Contoiret inkommit, bör the therstädes pröfwas och stjärskådas, huruvida alt til ritning, uträkning och beskrifning är enligt med thenna Landtmäterie-Ordning: Huruvida Chartor öfwer tilgränsande orter och Byar stämma öfwerens: Huruvida Landtmätarens insände arbeten kunna göra fullt för tiden, och så vidare. Theröfwer upsatte Contoiret sine påminnelser, och infördre Landtmätarens förklaringar, samt rättat hwad som rättas kan, men är felet gröfre, så at thet försjånar näpst, så bör Contoiret äga magt at låta genom en annan Landtmätare aflaga stället, för thena räkning, som til slut brotstlig finnes, sedan Domaren sitt utslag gifwit; Äge och Contoiret frihet at infördra Concept-Chartan, at theraf wiana närmare ljus.

2) Contoiret hälle thestom en så kallad Tjenste-Bok, som utvisar Året, då hwar och en Landtmätare blifwit tillsatt, och huru mycket eller hvad slags arbete han för hwar år insändt, så länge han står i tjenst, med hvad annat berömligt eller felaktigt han utträttat. En thyllit Bok hålles äfwen öfwer them, som blifwit examinerade.

3) Till likhets erhållande i Chartornes renritning och beskifning, ärlige Contoiret at inom 2:ne år, genom Kopparstick utfärda och Landtmätarne meddela tjenlige Modeller til följd och eftersyn, hwartil kostnaden toges af the medel, som Contoiret insamlat af Commissions-Landtmätarnes Löner.

1) Alla the Chartor och Handlingar, som i Landtmäterie Contoiret nu finnas, och hädanefter årligen inkomma, eller ock thestades försärdas gån, måste riktigt registreras, inbindas i wiså band eller sammanrullas, och å sine tillhörige ställen noga förwaras, samt allsammans hållas i så god ordning, at man genast kan få reda på thet ena med thet andra.

2) Et riktigt Inventarium, som af 2:ne Kammar-Råder kommer at årligen öfverses, hälle ock Contoiret öfwer alt hvad thet finnes eller tillstiftas i Bödron, Mathematiska och Oeconomiska Böcker, Förordningar och främmande Chartor. Enkannerligen böra Astronomiska Quadranter, Tubor, Wigter, Wägbalkar, Wäghus, Måttstäckar, jämte Präßen och hvad som hörer til Tryckeriet, uti Inventario til sin beskaffenhet uptagas, och tillika med alt öfrigt, wårdas och förwaras.

3) Då något Instrument behöfwer lagning, eller något nytt erfordras, eller sjelfwa Contoires-huset tarfwar Reparation, gifwer Contoiret genom Wårt Sammar-Collegium sådant i underdånighet tillkänna, då Wi lära i Råder bestå, hvad nödwändigheten fordrar.

4) Vid hwarje Riksdag, böra Deputerade af Rikens Ständers Kammar-Oeconomie- och Commerce-Deputations Kammar-Oeconomie-Utskott inventera och öfwerse, i hvad ordning Contoiret med alla thet tillhörigheter hålles.

1) Landtmäterie-Contoiret hälle en riktig Dagbok öfwer alla thet Cyflor och gjromål, och inrätte thet efter sine Riksdags Berättelser. En Låne-bok inrätte thet ock, med upteknig på the Chartor och Böcker, som antingen af Wå upfordras, eller ock utlånas til Wåre och Rikens Collegier eller andra Wårk, samt til Generaler och Ambetsmän, at på någon tid nyttjas; Sådane Chartor utlåne Contoiret likwål ej annorkunda,

Än efter Utdrag af Protocollerna och emot Handskrifter af Ambetsmän, samt infordre them, sedan the blifwit nyttjade. Likaledes hälle Contoiret en Kammar-Bok, öfwer hwad som ifrån Wårt och Rikens Kammar-Collegium inkommer och thit offärdas.

2) Efter Wår befallning afgifwer ock Contoiret Geographiske Chartor i större Scal öfwer Landskap, Skjergårdar, Sjöar, Strömar eller Wägar, dels til Wårt och Rikens Amiralitet eller till Fortifications-Contoiret och Lots-Directionen, hvilka Chartor nu, som tilförene, qwarblifwa ther the afgifwas.

3) Med all hjälpsamhet och wälwilla, bemöte Landtmäterie-Contoiret hwar och en, som ther söker underrättelse om sine Ågor, eller begjår afsättning af någon Jordrefnings-Charta.

4) Men the, som i Landsorterna åsunda en sådan Charta ifrån Contoiret, måge then antingen begära af Landtmätaren i Orten, at han en sådan charta them anskaffar, eller skrifwe therom sjelfwe til General-Contoiret, som då har at göra hwar och en sit nöje.

5) Til minnande af fullkomlig ordning och redighet på så wäl the i Contoiret besättelige Handlingar och chartor, som förande af the flere nu omnämde Annotations-Böcker, må en Registrator tillsättas, hwartil tagas en af the yngste commissions-Landtmätare med sin innehafwande Lönn.

7. §.

1) På thet inseendet öfwer Landtmäterie- och Justerings-wärket må thesto bättre kunna slötas, äligger Öfwer-Directeuren, at på Kronans kostnad, när Wi så för godt sinne, göra någre resor til Landsorterna, hwad då wore nödigt at ändra och bättre, urgifwe han antingen til Wåre Befallningshafwandes försorg, eller til Wårt Kammar-Collegii åtgjård.

2) Landtmäterie-Contoirets äliggande göromål består widore theruti, at flitigt arbeta på Rikens Geographie och charta-wärk, så til Wår och Rikets, som Wåre Collegiers tjenst. Contoiret måste altså i stor Scal sammandraga chartor öfwer Rikets Landskaper, Höfdingedömen, Pagsagur, Stift, Bergslager, Skjergårdar, Insjöar och Wägar, samt i följe theraf, en stor Geographisk charta öfwer hela Riket; Special-chartornes Area uträkne Contoiret i quadrat-mil, särskildt för upodlade Land, för fruktbar eller nyttig utmark, för wägar och för watten, hwilket öfwen wid Rikets General-Charta summe-wis för hwar Landsort i alt tagas må; men til thetta arbetets mer och mera förbättring, låte Contoiret the Geographiske mätningar å Landet, wara sig helt angelägne, enär Wi framdeles på Rikens Ständers underdåniga tilstyrkande, sinne för godt, at

them i Måder tillåta, at sättas i god och skyndsam gång. Landshöfdingarne i Sverige dock obetagit, enär samtelige Landtmätarne i något Län icke syhelsättas med befalte eller begärde Geometriske mätningar, at så hålla them til Geographiske mätningar, tjenande til Proviencie-chartor, samt at åfwen låta försärdiga och utgifwa theas Låns eller Proviencie-charta, enär tillräckelige Mätningar och Astronomiske Observationer sådant medgifwa.

3) Contoiret ware och befänt på, at inrätta berörde Chartor i lieten Scal, samt genom Kopparstick och aftryckning låta them utkomma til hwar mans och hällst the studerandes behof; slike Chartor måge efter bästa projections-grunder, läggas i riktiga grader til längd och bredd, hwartil måge nyttjas the Astronomiske Observationer, som här i Riket redan äro gjorde, eller Wi i Måder finne nödige ännu at anställas, jämte Trigonometriske Mätningar, hwartil Wi så i Måder wele bestå kostnaden.

8. §.

Innan någon Ambetsman wid Landtmäterie-Contoiret eller Besjent, så the, som i Landsorterne, får befatta sig med några härtill hörande Cyklar, måste the först hwar å sin ort aflägga sin tros- och Ambets-Ed, på sätt, som redan föreskrifwit är, eller framdeles stadgas kan. Desutan bør Eden egenhändig underskrifwas, och jämte affkrifter af Fullmästerna, i Landtmäterie-Contoiret ingifwas, och thestades läggas i säkert förwar.

9. §.

1) En Landtmätare måste skaffa sig behörige Instrumenter til Mätningen, såsom Taffor med theas fötter: Diopter-Linealer med och utan Tub, afmättings-redskaper, Compassen fördelt uti grader, Transporteurer; större och mindre, Hand-circular med theas Rit-stifter och Copier-nålar, samt med Wåte-kådjor af jern, til 50 å 100 fots längd, fördelte i länker af hela eller halftwa fot, med swarfwade ringar imellan.

2) Wid Justeringen af Mått och Wigt, råtte sig Landtmätarne efter 1738 års Instruction, eller hwad framdeles stadgas; Men eljest böra the förse sig med riktige, thertil hörige Redskaper bestående af Stång-circular, större och mindre Wåg-Balkar, Vikare, Wigter, Måttstockar och Kanner-mått, samt wid läglig tid noga skjuta hwad them wid berörde Justeringar åligger.

3) These förenämde Instrumenter måste i Landtmäterie-Contoiret först upwisas, emot Rikens the befintelige Vikare jämnföras, samt eljest noga pröfwas och gillas, innan the så nyttjas til sine behof.

4) Emedan Kjeden genom nötning och sträckning ändrar sin längd; Så bør Landtmätaren på en stadig och jämn träskifwa noga utsticka Swenska

Ha Måttstocken, til en eller flere stängers längd, och therefter stycketals jämnföra sin Kedja flere gånger om året, hålft så luften är af medelmät-
tig värma. The fel, som så yppas, äger Landtmätaren genast at bota.
Men Compassen, som är underkastad ännu större ändring och misvisning,
måste Landtmätaren ju oftare ju håldre undersöka, huru mycket han afvri-
ker, antingen til Öster eller Väster från en riktig Middags-Linea, som
Landmätarne äga uträna på ätffillige ställen, i hwarje Landsort, til hvil-
ken ända thet äligger Landmäterie Contoiret at meddela Landmätaren
en särskildt underwisning, huru en säker Middags-linea på thet genaste
och lättaste sätt utsökas må.

10. §.

1) Måttet, hwarefter alla affattningar böra ske, ware then Swens-
ska Alnen, som fördelas i två fot, hwaraf Tio göra en stäng. En fot
delas ock i tio Tum, en Tum i tio Lineer och så vidare. En Swensk
mil håller 36000 fot eller Try Tusende Sexhundra stänger, som är 18000
Alnar eller 6000 Samnar.

2) Ett Tunneland består af Femtiotus Tusende quadrat fot eller 560
quadrat stänger, som är Sjorton tusende quadrat alnar.

3) En Tunna Sädesmått innehåller Femtusende Sexhundra Cu-
bik Tum, och Hundrade sådana göra en Kanna, sammaledes innehåller
en Krono-Parm, som är en cubik famn, 216 cubik fot eller 27 cubik al-
nar. För öfrigt råtte sig Landmätaren i thy mål efter Kongl. Förord-
ningen om Mått och Wigt af then 29 Maji 1739. och therwid fogade
Tabeller.

Scalen eller lilla Måttstocken för Landskaps- eller andre Chartor öf-
wer stora Tracter, kan tagas så stor, som Mätningens tydelighet thet for-
drar, och Contoiret thet finner nödigt i hwarje händelse at beskristwa.
Dock ware berörde lilla Måttstock alltid tagen af then Swenska Foten
och thes decimaler; Åker-scalan ware nu som förr, Ett Tusende Alnar
på fem Tum. Men Städernes Grundritningar måga upritas efter stö-
re Scala.

11. §.

1) Landmätaren äligger at göra afmätningar, så väl til Kronones
tjänst, som ensfilte Personers behof, the måge så ske på Krono-skogar el-
ler Allmänningar, öfwer Stads-jord eller ock öfwer Byar, Hemman och
Nybyggen, stundom för Statlläggning, stundom för Ågo-delning, för twi-
stier och annan uplysningss skull, och stundom när en Landtman för sit jor-
debrufs bättre Pänning och stötsels skull, samt för säkerheten af sine Ågor
förswar i framtiden, låter afmätta och afrita sin Egendom. Men ej får
när

någon Landtmätare företaga slike Jordrefningar, innan han thertill fått Landshöfdingens skriftliga bud och befallning, hwarwid Landshöfdingen likwål lagar så, at the Allmänne Syflorne, imellan the ordinario och Extra ordinario Landtmätarne jämt utdelas.

2) Til hwarje förrättning utsätte Landtmätaren en tid, at alle wederbörande måge therom få kundskap, så långt förut, som XI. Cap. 4 §. Rättegångs Balken om Stämmings tagande til Håradsting, föreskrifwer. Och på thet ingen ting må hindra Mätningarne, bde Landmätaren efter hand gifwa Landshöfdingen del af Terminerne, som han utsätter til hwarje förrättning, hwilka sedan icke böra rubbas, så Landshöfdingen äger befalla Kronobetjenterna at thertill lämna erforderlig handräckning, samt genom pålysning å Förrättnings-orten, och dagen när Landtmätaren thes om anhåller, eller Landshöfdingen sielf finner thet nödigt; men eljest måste och wederbörande enhälligt insinna sig uppå Landtmätarens Bref och Kallelse, eller så the undsä bud therom af sina Arrendatorer och Åboer.

3) Then, som efter sedde tidige Kundgörelser wid Mät- och Delning, sig ej sielf eller genom Fullmäktig insinner, skulle sig sielfswan, och gånge ej thes mindre Förrättningen för sig: Hwilket åswen om Publique Fullmäktiger förstås bör.

Nu torde och hända, at någon Jordägare eller Åbo sätter sig emot then refning, eller undandraget sig at göra handräckning therwid: Så äger Befallnings- eller Vänsmannen, på Landtmätarens anmodan, tillåta then samma at fullgöra sin plikt, eller och, för Lega antaga et eller flere Hjon til Handlangare wid Mätningen, samt af then tredsta genast utmåta the ras arfwode.

4) Tiden, innom hwilken Landtmätare böra förvätta sine Jordrefningar eller så kallade Geometriske Mätningar, är ifrån then 1 Maji eller så snart marken blifwer bar, och wäderleken om wären thet tillåter, intil thet at köld eller snö om hösten hindrar Mätningarnes fortsättande; dock blifwer Landtmätaren obetagit, at när som helst wäderleken thet hela året om tillåter, och pluraliteten af Jordägare med honom åsamjas, anställa Mätningar, i synnerhet til Skjårgårdars, flacka Måbars och Insiåbars affattande.

12. §.

1) Wid alla, så wål Geographiske, som Geometriske Mätningar, anwände Landtmätaren all eftertanka, och besitte sig om et noga handelag. Orten eller platsen, som mätas skall, tage han förut i noga ögnastigte, utse the förmoner, til Stationernes pröfning, som honom kunna tilfälla genom märkens upställande på Synbara Högar; Wälje fördelaktige ställen til sine Stationer; ware noga i Tassans upställande å hwar Station, efter så

Fre ligna fram och tillbaka, och Ingalunda efter Compassen, som utom annan ändring, jämwäl mycket oroas af jern-os, om sådant i marken är nära förhanden.

2) Landtmätaren undersöke och som oftast sin tafas ställning, wære moner om en riktig Kedje-mätning och Längdens noga upstickande efter Scalan, när han flytter stationen; Lika så wære han eftertänksam i pun-teringen, och noga i Liniernes och affjarningarnes utdragande, samt sät-ter uti Figurernes och mätningarnes hopabindning.

13. §.

Enfannerligen måste Landtmätaren wid Jordrefning eller Geometrisk mätning bruka högsta flit och Daggranhet; Så at alt kommer å Chartan i sit rätta läge och riktiga storlek, hwad Byen, Hemmanet eller Staden i wäto och torro tilhörer, såsom Gårds-Tomter, Tåppor, trä-och Hum-legårdar, Torg, Quarter, Gator och Gränder. Gårdar eller Wångar of-fattos med hela theras innandöme: Thet är, at Diken, Lindor och Di-fes-renar jämte Bäckar, Höllar, stenhögar och andre impedimenta, som i Åkren finnas, granneligen ifrån sjelfwa Åkren skiljas, och i sin tilbör-liga widd och storlek utsättas, och icke Förslags-wis tagas.

Ängarne afmätas likaledes noga, med alt sit innandöme. I lika mät-tes afftagas Bretar, Hagor, Torp jämte Gårdesgårdar, Jordwallar, Stens-gårdar eller bågn omkring hwart slags ågor, sammaledes Sjöar, Strö-mder och Holmar med thertil befintelige Notwarp, jämwäl Bäckar, Åar och Strömmar med theras gängande wärk och broar, samt Holmar, jäm-wäl Måsar och Kjäre samt Skogar och betesmark, med hwad så wäl ther-innom som utom finnes af slät eller stenbunden mark, Berg, som bestå af gråsten eller malnstreet och mineralier, Kalk eller andre stenbrött, jäm-wäl Hedar af mo- eller slygsand, hwarjämte högder med theråstående Wä-derqwarnar affattas. Thesutan afmätas rågångar, rör-och skiljemärken omkring ågorne, med skilnad, hwilka äro godkände, eller twistige. Til-lika med Bolbyen bör och afgärda by til alla sina ågor affattas; så som och i the innom byen liggande och andre Bolstäder tilhörige ut-jordar.

2) Hwad eljest hörer til then By eller Stad, som afmätas, såsom Utjordar, Fåbodar, Urskällar och dyligt, och kan ligga så långt bort innom andre Byars ågor, och sådant ej får rum til sin rätta belägenhet på Byens eller Stadens Charea, thet kan sättas å särskildte Chartor, om thet blir afmätt, eller och slutas innom skilje-linier å sjelfwa Hufwuds Chartan, när rummet thet tillåter.

3) Alla Figurer på Chartan wære til ritning och färg inrättade efter sit slag, så at man å sjelfwa Chartan kan tydeligen skönja skilnaden af

thet ena och andra. Men thesutan utmärcke Landmätaren berörde Fi-
gurer med Wessåfwer eller Numror, samt förklare thesas beskaffenhet i
beskrifningen, och thy undwike han, at å Chartæ-Figurerne göra någon
sådan påskrift, som bättre påsar sig i Chartæ-beskrifningen.

4) The synbare Hemman, Byar, Städer, Kyrkor, Hus och annat
märkwärdigt, hwara Linier kunna dragas, eller affskärningar göras, försüm-
me Landmätaren icke at taga i akt, så han är stödd på Jordresning,
Gränse-Wägängs eller Wäge-mätning, utan gøre thet med sådan föres-
hugsamhet, at hans Geometrisk Chartor kunna thes bättre tjena til Geo-
graphiske behof.

5) Uti Chartans Öfverskrift införe Landmätaren med Latinssk til al-
lenast namnet på then afmätte egendomen, och i hwilket Höfdinge Döme,
Härad och Soekn han är belägen, och hwad tid, samt af hwem Mät-
ningen är förrättad. Thet öfriga anföres i Chartæ beskrifningen.

6) Landmätaren har at förse sine Chartor med riktig Seala, hwars
efter affattningen är stödd, och med thet Norrströk, som Compassen wis-
sar, jämte thes rättelse efter Middags-Linien.

14. §.

1) Nu kan så tilböras, at någon By eller Gård, som söker at af-
tagas, är samfält med flere Byar, eller hela Soeknen i någon Fog och
utmarck, så tillåtes icke Landmätaren, at endast mäta af Byens eller
Hemmanets Odal-ågor, utan ware thet Landshöfdingens åliggande, at
så befalla och tillhålla deltagarne, at the tillika låta afmäta och Hemma-
nen emellan dela slike samfogar.

2) Ej må någon Landmätare särskildt affatta et sådant Hemmans
tillhörige Tegar i Åker, Ång och utmarck, som i rätt byelag och tege-
stifte ligger, eller har sammanblandade Ågor utan ordning med andra
Hemman i samma By, utan åligge så Landmätaren, at toga af alla
Byens ågor, fast han består af en hel Soekn eller mera: Så och Kro-
no-Resjenterne måge tillhålla alla Gårdarne, at hwar efter sin storlek och
beskaffenhet taga del i thettillhörig kostnad och handräkning.

3) Är åter Byen så stöckad, at Gårdarne hafwa af ålder haft sine
särskildte ågor, utan Tegestifte och utan Ågo-blandning med andra Byar,
hafwe så Landmätaren wäld at afmäta et Hemmans ågor särskildt; Men
är thet flere Byars eller Gårdars Ågoblandning, måste the alla afmätas
och taga del i beswäret, som sagt är.

The Byar i Sverige, som begärt Storlisten allenast i Åker och Ång,
höra ej med thet samma förbindas til kostnad med utågornes skiftande,
utan må thet förra såsom angelägnast gå förut, och thet senare thet efter
wärfställas.

1) Uträkningsen på Jordrefnings Aäernes Area, förätte Landtmätaren med all agtsamhet, i så måtto, at hela begreppet öfver alla ägorne inom Rågängen, utan skilnad, uträknas i hela, till Uttöndedels Tunneland: sedan uträknas Stogens eller utmarkens eller beteshagarnes Area på samma sätt, hvar för sig, sammaledes utsättes, hwad Area Sjöar, Kjarr, Strömmar, Bårg och wägar särskildt inrehaswa; men Tomter, Käppor, Humlegårdar, Trä- och Kryddegårdar uträknas i Tunne- och Kappe- eller Kanneland. Så beräknas och ren Åkerjord i Sjårderne eller Bretar, samt Ångarnes rena slätter i sistnämde mått, sedan hela Sjårdets eller Ångens begrep inom sin stängsel är uträknadt.

2) Area på Städernes Grundritningar beräknas sålunda, at hela Stadens begrep inom stängsel uträknas, i quadrat stänger och fot, sedan utförkas hwar tomts Area för sig i samma mått, men theras summa drages af hela Stadens Area, at få begrepet för Torg, Gator och Gränder.

3) Alla Areal-uträkningar böra ske genom the ordentelige Figurerne fördelande i triangler, och theras Geometriske beräkande efter Scalan. Men om Landtmätaren will thertil nyttja polet, bör then wara noga delst, och ofta jämnföras med Scalan, at i allt taga skilnaden.

4) Ej må någon skilnad göras emellan sättet til Jord- och Landtrefning, än at then förra sker efter en större, och then senare efter mindre Scala, samt at wid Landtrefningar allenast the större omständigheter af en ords läge, såsom omkretsen, men ej innandömet af Byarnes Gården och Ångar med mera, i allt tages.

Wäga-mätningar, i synnerhet öfver the större farwägar, böra ske på Geometriskt sätt, men the utan måste hela wägen til Milstolparnes utsättjande mätas med ledjan.

5) Diken med theras Rännor, så inga djupa dalar äro för handen, utsättas alltid efter 4. Cap. 2. §. Byggnings- Balken, hwarester the och uträknas.

1) Beskrifningen öfver hwad, som mått är, uppsatte Landtmätaren å sjelfwa Concept-Chartan, eller på therwid fastlimmadt papper, och gøre the antingen genast på stället, eller så fort görligt är, efter et säkert minnes-Protocoll, som han til then ändan upteknar wid Mätningen.

2) Uti beskrifningen anförer Landtmätaren, efter hwars befallning, för hwad orsak, och i hwilka närwaro mätningen förrättad är.

3) Beskrifningen innehålle och af hvad natur eller rättighet, såsom Krono-Skatte- eller Grälse, then ena eller andra jorden består, samt huru stort hwarth Hemman är, til Mantal, Dresland, eller annat Byemål, hwilke ägare, innehafware eller Åboer thet äro, och til hwem räknan betalas.

4) Beskrifningen inrättas med behörige Columner och Linier, hwar uti ägornes begrep, hwar efter sin art, må, som föreskrifwit är, införas.

5) Vid mätningen äger Landtmätaren noga pröfwa Jordmonens art i Åker och Ång, jämte thet djupet, läge och hård, hwilket i beskrifningen anføres, tillika med jordens utwärtas namn, thet ware sig svartmylla, ler eller sand, eller huru these äro med hwarandra mer och mindre blandade, item hwar thet finnes Skogs- och Gjäsjord, Kalk och Klapperrjord, med mera; Therjemte anføres hwarth slags medelmättige Åring, huru ofta Jorden hwilar, och begrepet för hwarth slag i Columnerne.

6) På samma sätt förfare Landtmätaren med beskrifning, så at thet af ej allenast kan finnas, af hvad bottn och jordmon en Ång består, utan och begrepet för hwarth slags Ångewall, som å Chartan är uttryckt, antingen han består af hård, sänk- eller medelmättig bottn, om han är slät eller tuffwig, Wide-måse- eller Djungluxen, och hvad slags hå theraf bärgas, samt til hvad medelmättig myckenhet i laß, Åmar, Stackar, eller annat i orten brukeligt Hö-mått, hwilket therjämte bör jämnföras med Pärmen och thet mot wigten.

7) I Byelag utwise och beskrifningen en riktig fördelning af Utsäde och Höbord för hwarth Hemman, efter thet Byemål, antingen i Byn skedd delning eller ej. Item anføres hwilka Hemman hafwa, utom odal ägorne, gjort intäkter och wretar, antingen å skipt eller ofskipt mark. Men thet intet Byemål finnes, må både Chartan och Beskrifningen wisa, huru mycken jord hwarth Hemman i by innehafwer, hålft så ingen delning begäres eller befaller.

Nu kan så hända, at någon Grälse-Bonde hafwer Skatte- eller Kronojord, som han brukar ibland Grälse; så skal Landtmätaren sådant gränneligen åtskilla, och hwarth för sig beskrifwa, huru thet med föreweter, på thet hwar måtte weta hvad honom egentligen tillkommer.

8) Thet Sdesjord finnes, undersöke Landtmätaren om och hvad thet af är inkräktadt, och igenom hwilkens förwällande sådant ödeläggande skedd, samt, sedan sluteligen Dom fallit, utbryte then från Innehafwaren, samt förmåle sådant i Beskrifningen.

9) Hagarne beskrifwas både til jordmon och mulbete, huru många Creatur thet kunna södas, och om the äro rögdte, släte, bergaktige eller skogwärdte.

10) Torp Inom eller utom ågorne, tillika med Urfsjålar, Utjordar och Fåbodar, måge til sit Dage och godhet beskrifwas.

11) Fisket beskrifwes til sine bragder och Fiskeflag, samt om sådant Idkas til husbehof eller salu.

12) Malmstref jämte nyttige Ler-, jord- och Bergarter, som äro obekante, eller Landtmätaren emot Hittare-Dön kan upptäcka, beskrifwes til sträckning, art och läge.

13) Gångande wårt i Bäckar, Åar och Strömmar, jämte Wädersqwarnar upptecknas til sin beskaffenhet och indrägt.

14) Humle-Trä- och Kryddegårdar införas til sin godhet och afkomst.

15) Gamla Torp-skjörder eller the nye, som Landtmätaren kan påfinna, och äro dugelige til brånse, beskrifwe han til sin storlek och djup.

16) Tegellagerier och Kalkugnar, Potasse- och Fjårubrännningar, samt Kolningar beskrifwas efter sin art och tillwärfning, jämte förmålan, om thesas mer eller mindre waraktighet, i anseende til flogen.

17) Skogs- och utmarker förklarar efter Chartans kännetekn, hwaräst Zimmer, Störwårds-trån, Master, El, Bok och annan Löfskog, eller och Tall och Gran-wårter, samt om flogen är knapp, öm nog eller medelmättig; Thesutan, om utmarken består af stenbunden mark, mycket Berg, Kjårr, Måsar, Fjung, Sandhedar, Flygsand och sådant, eller af slåta Gråsmarker, som kunna upodlas til Åker och Åag, så wida Mulbetet thet tillåter.

18) Kågångs- och Kåse-Beskrifningen bör innehålla Kåstenarnes beskaffenhet, om the äro femstena Kår eller wisare, samt om the åga then beskaffenhet, som Dagen säger: Hwar ock icke, åger Landtmätaren förbättra eller förnya them, som nedanföre skal förmålas, samt i beskrifningen noga upteckna thesas beskaffenhet, riktighet och wisning therutinna: före jämwal Landtmätaren, enligt Chartan, om någre andre märcken äro gods-kände, för Wolstada Hjal, såsom Berg, jordfaste stenar, wattudrag, Bäckar och Strömmar, Sjåar och Sund, wågar och sligar, Broar och Spånger, med mera.

19) Öfwer Ståddernes Jordrefning uprättte Landtmätaren beskrifning på samma sätt, så at Stadsens jord skiljes til sin rättighet, om then är Krono, Skatte, Frälse, sielfägande, Academia, Gymnasium, Kyrko- eller Hospitals-jord, jämte ågarens eller innehafworens namn, så ock begreppet i Columnen, för hwart slag. Men Stadsens Grundritning beskrifwes efter Chartans Nummer, til Torgens, Quarterens och Gatornes namn, til Fria och ofria Tomter, med thesas åboggnad af Sten eller Trä, med Gårds-

tomternes längd och bredd, efter Swenska Foten, med theas Area, och med namnen på theas Ågare; I lika måtto upptekne Landtmätaren hwad annat, som inom Staden märkwärdigt och å Chartan utfatt är, såsom Allmänne Byggnader, gamla Minnesmärken, Hamrar, Wattuwärk och mera sådant.

20) I slutet af Charta-Beskrifningar öfwer Soeknar och större Byar, hwilka så korte, som möjeligen Sje kan, böra inrättas, Kan Landtmätaren med någre ord anmärka, om han finner något särdeles at i aft taga, wid ortens naturliga förmoner och brister, huru wida lägenhet gifwes för Nybyggen, hwaråst tilfälle är at öfna communication orter emellan, med mera.

17. §.

Wid nya Rösens sättande, måtte sig Landtmätaren efter Lag; men som Compassen är underkastad en ombytlig wiswisning, så får Landtmätaren icke förmåla i hwad wäderstrek Rören wisa efter Compassen, utan allenast berätta, at thet ena röret wisar på thet andra efter Chartan: Och they bör ingen ny Rör-läggning utan föregången mätning företagas.

2) När Rören wid förefallande mätningar finnas oduglige, må Landtmätaren icke fara ifrån förrättningen, innan han i wederbörandes och två Råmdemåns närwara rättat och förbättrat them, eller satt nya Rör med Ledarne thet emellan, ånstjöt the gamla woro å ömse sidor erkände för skilnad.

Jordfasta stenar, som af gammalt tjent til Råmärken i stället för Laga Rör, böra dock icke förkastas, utan allenast förses med utliggare.

3) Då Grannar råka med hwarandra i twist om Rör och Rågång, upptage Landtmätaren hwars och ens påstående, om han them ej förena kan. Chartan med thes beskrifning öfwer hwars och ens Rör-och skiljemärken, jämte hans thes öfwer hållne och underskrefne Protocoll, lämne han sedan i the twistandes händer, på thet the kunna uppgifwa sådant til Domarens vidare åtgård; Dock agte sig Landtmätaren, at han ej gifwer anledning til nya twister, eller angifwer thet för stridigt, som icke så är.

4) Om Rågångs-mätningar öfwer skilnader emellan Soeknar, Häradar och Landskaper, hwilkas Rör och Rågångar ej altid komma öfwerens med Wolstada Stål, ware Lag samma. Dock böra Härad och Landskapers Rör, samt Frids-Mile-Rösen inrättas af mera storlek och anseende, än Bya Rör.

5) När olika wisning will tagas ifrån et å ömse sidor godkjändt Råmarke, och när thet tillika besinnes, at Röset har någon egen wisning genom hjert-stenen, hörnstenen med rygg-utliggare, wifare, eller ock lå ränder finnas thes ifrån huggne i Berg, samt gamla blefningar, ti Fog, så bör

en tydlig och formelig afritning på Riset göras i Rågångs-Protocollet, och i denna afritning så väl som ifrån Riset utmärkte punkt på Chartan, the föregifne wisningar dragas. Lag samma ware om Risen på twi-
ste-Linier.

6) Rågator Byar och Hemman emellan huggas eller upqwistias på the ställen, thet thet lämpeligen ske kan, allenast til tre alnars bredd; men hwaräst jordägare wilja, och beqwämligen kunna upkasta Diken til Ågor-
nes skildnad, behöfwes ej någon särskildt Rågata uphuggas. Rågator emellan Soeknar, Härader och Landstaper uphuggas högst til 6. alnars bredd.

7) Försumma Jordägare at sielfmant hwart 3:de år uprdja och wid magt hålla lagligen stadfästade Ågorfildnader, anmäla Landtmätaren thet hos Landshöfdingen, biwisste Förrättningen och njute 2. Dal. S:mt i Dags Tractamente om dagen, samt stjuts fram och åter.

18. §.

1) Sedan Landtmätaren riktigt afmätt en jord, och noga beskrifwit sin Charta, så äger han och, jämte the öfrige Skattdägningsmännen, at biwissta Skattdägningar, thet wid rätt sig Skattdägningsmännen efter Drottens Skattdägnings-methode; Men tage Landtmätaren sig thet jämte noga til wara, at genom oriktig mätning och Charta eller otillbörlig ransafning och uträkning, göra antingen Öf och Kronan, eller Hemmanen någon skada; Afwen som och Landtmätaren ware sin tjenst förlustig, om han kan öfwertrygas, at för mutor och med uppsåt hafwa tilfogat enom skada och mistning, wid någon förrättning, som på hans göromål ankommer.

2) Hwaräst ej någon Skattdägnings-methode är uprättad, skall then innan nästa Riksdag wara så färdig, at Rikdens Ständer så sielfswe kunna then öfwerse.

19. §.

1) Under hela mätningstiden, från Wären til Hösten, hälle Landtmätaren riktig Daglista öfwer alla sine förrättningar, hwaruti resorne til millital, Dagen, så förrättningen begynnnes och lyktas, samt Rågn, hinder och Helgedagar theremellan redeltigen uptecknas. Swilken Daglista bde attesteras af the närwarande.

Methode, hwarest then skall uprättas, förskrifwes af Contoiret.

2) En sådan Daglista jämte Förteckning på the besallningar, som Landshöfdingen eller Landtmäterie-Contoiret gifwit til Jordresningar, så och ö:ne likalydande upteckningar på thet förflutne Året uprättade Chartor, upsände Landtmätaren genom Landshöfdingen med Posten, innan then 1 Maji til Wäret

Wårt Cammar-Collegium året therefter, som theraf låter Landtmäterie = Contoiret få del.

3) Om wintern och eljest wid lediga stunder, använde Landtmätaren all stit at efter Concepterne renrita alla the Chartor, som then förfutne mätningstiden äro uprättade öfwer Jordrefningar, the måge angå Kronosnes eller enskildte Folks Jord och Ågor. These Chartor tillika med thesas Beskrifningar böra til sidstnämde tid wara aldeles färdige, och, om görligt är, til Contoiret insände; men när thet i brist af lögenhet från the långwäga orterne ej ske kan, skaffe sig Landtmätaren twänne trovärdige Mäns skrifteliga intygande, at Chartæ arbetet enligt uppteckningen ligger färdigt: Thetta intygande affickas så med Posten til Contoiret i Laga tid; men Chartorne måste åtminstone til Mid-Sommaren therefter til Contoiret med någon resande affärdas. Sedan alt är inkommit, meddele Contoiret Landtmätaren behörigt Quitto-Bref therå, hwilket skrifwes på then ena af the inkomne uppteckningarne öfwer års arbetet.

4) Skulle så hända, at någon Charta är uprättad för Skattläggnig, ägostwist eller delnings skull, och sådana förrättningar för mellankomne hinder; ej wunnit slut samma år, fast Chartan i thet wästa år färdig, må Landtmätaren likafullt i Laga tid insticka Chartan til Contoiret, och sedan gifwas thet behörig del af then återstående förrättningens aflöpp, så framtidant kan ske utan nya widlystige Chartors uprättande; men i then sednare händelsen gifwe Landtmätaren et sådant förfall Contoiret tillkänna, som så efter omständigheterna pröfwe, huruwida arbetet får tils widare blifwa ute eller ej.

5) Then Landtmätare, som, utan Laga förfall, öfwer then stadgade tiden uteblifwer med sit arbete och Chartor böte 10 Dal. S:mt; Försummar han thet til Michaels-måsan, plikte dubbelt. Dröjer han thet i et eller tu år, böte med halft eller helt års lön; Men then, som thet med uteblifwer uti Try års tid, ware utan vidare ransakning, sin tjenst förlustig. Sammaledes när nödige observationer öfwer en Landtmätares gjordde arbeten ifrån Landtmäterie = Contoiret honom tillställas, at inom en wiß förelagd och wäl tillräckelig Termin sig thet på förklara, och thet icke sker, skall han för thenne sin försummelse til förestrefne Wöter wara förfallen.

6) När Landtmäterie = Contoiret äskar några Förklaringar öfwer the påminnelser, som göras wid thesas Chartor eller Beskrifningar, men sådant ej åtkydes, utsätte Contoiret ytterligare tid jämte skjäligt Wite, om then försittes; Sådant wite må Contoiret widare öka och fördubbla, om thet första är utan wärkan, samt låta utmåta thet af Lönen, på sätt, som nyss förmått är.

Är Chartan så otydlig och felaktig, at Contoiret then på annat sätt
ej pröfwa kan, än at inkalla Landtmätaren, äge så frihet thertil, hwil-
ket genom Landshöfdingen ske bör.

20. §.

1) The reneitade Chartorne, som Landtmätarne böra til Contoiret
Infända, måge wara upritade på godt Regal-Papper, med all slit och
nåttbet, med tjenlige färgor uplyste, och til then Form inrättade, som
föreskrifwen är, eller framdeles föreskrifwes, samt så lagde til wäderstret,
så wida Papperet och sjelfwa Figuren tillåter, at, så man beser Chartan,
eller läser thes öfwerkrift, må Compals-rosen med sin norra wisare wet-
ta från Ansigtet, och wara jemngående med papperets längd eller bredd,
men Östra delen wara til böger, och then wästra til wänster; Theßutom
ware alla Strömmar och War å Chartorne försedde med en pil, som me-
delst spetsen wisar, hwart ut the flyta.

2) Rymmas ågorne å et eller tu sammanlimade ark, så är thet wäl,
hwar och icke, skiljer Landtmätaren Figuren i flere delar, och uprite them
å särskildte blad, dock så, at särskildte delar förses med riktiga binde-
punkter, hwarefter alla bladen skulle kunna sammansättas til en Charta,
om så nödigt wore.

3) När Figuren blifwit, som sagt är, upritad å flere blad, och
Landtmätaren har tillfälle, at med riktig Transporteur sammandraga af-
fattningen i mindre Seala, så at then får rum på et eller tu Regal-ark; så
må och en sådan ritning åtfölja the öfrige til Contoiret, och wittna om
Landtmätarens slit och skickelighet.

4) I såll Chartæ Beskrifningen, Ägodelningen och Röse-Beskrifningen
kan få rum på et blad, eller ark jemte Figuren, så må sådant therå skrif-
was med ren och tydelig skrift, men eljest upsättas berörde Skrifter alt med
Latinisk stil å särskildte blad, antingen af Regal-ark eller af godt Skrif-
papper, som hopalimas til samma storlek: Hwilket Contoiret sedan har
at låta inbinda i wiså band och Chartæ-Böcker.

21. §.

1) Et tjenligt huserum bör Landshöfdingen i hwart och et Län in-
rymma på Landshöfdinge. Sätet, eller hyra, thet thet kan för eldswäda
warå säkrast, til Höfdinge-dömet's Landtmäterie-Contoir, och låte förse thet
samma med stort Bord, Skåp och Hyllor.

2) På alla Geometriske mätningar inlämnas Concept-Chartorne och
thertil hörande Handlingarne til samma Provincie-Contoir, och the re-
noverade Chartorne til Contoiret i Stockholm, men på alla Geographiske
Mätningar inlämnas twärt om the renoverade eller transporterade Chartor-
ne

ne til Provincie - Contoiret, och Concepterne öfverfändas til Landtmå-
terie Contoiret.

3) För Provincie - Contoiret kommer Ordinarie Landtmätaren endast
at vara ansvarig, och hafwa hwarken Extra-ordinarie eller Commissions
Landtmätare ther något utan hans wett och minne at beställa; börandes
Landtmätaren, som förestår Provincie-Contoiret, therföre så wäl som til
nödig uplysning meddelande i Lands-Cancelliet, wara boende uti Staden,
ther Landshöfdinge-Sätet är, eller nära therintil.

4) Uti thetta Contoir böra Chartor och Handlingar med all nogsam-
het i god ordning hållas, och efter en med försegladt genomdrag försedd
Förteckning, en gång om året af Landshöfdingen, i Lands-Kammerera-
rens, Secreterarens och en tilfallad skickelig Landtmätares närward Inven-
terans; Hwarwid Protocoll hålles, kommande Inventerings-Protocollet ge-
nom Landshöfdingen til Wäret Sammar-Collegium at insändas, som ther-
af låter Landtmätare - Contoiret få del.

Förteckningen bör wara så inrättad, at theraf genast kan ses, när
och til hwilken någon Charta är utlånt, när then blifwit infordrad och
återstald; Utom Chartans Rubrique bör ock anföras alla andra kännemär-
ken, at then icke måtte kunna förbytas, stympas, riswas, smätfas eller
stycken utklippas.

5) Therhos brukas en säker extract Jordbok til Registratur, hwar-
uti på ena sidan inskrifwes Byarnes namn för hwar Soctn, med theras
Hemman och Dretal, samt Utjordar, Torp, och andre lägenheter, som
innom hwar Byes Rågång kunna finnas, och på andra sidan theremot
annoteras, när någon Mätning eller ransakning ther varit förrättad, och
Hwilla Documenter thertil böra, hwaraf Landtmätaren wid påfordran
genast kan gifwa besked, så wäl så Landshöfdingen öskar uplysning, om
hwad, som wid Landtmäteriet i orten är tilgjordt, och hwad ännu må be-
höfwas, som när Länets Inbyggare åsunda efterrättelser, genom afsritning
eller utdrag af Chartorne, hwarwid Landtmätaren med wänlighet och be-
redwillighet bör betjena them.

6) Efter then Befallning och föreskrift, som af Landshöfdingen eller
Öfwer-Directeuren redan är gifwen, eller framdeles kundgöres för Geo-
graphiske ritningar, bör Ordinarie Landtmätaren med Transporteuren af
the Geometriske och Geographiske Chartorne sammandraga Soctne- och
Härads-Chartor, samt af them författa en stor och tydlig Landt-Charta
öfwer hela Höfdingedömet; Och må Landtmätaren wid slikt arbete så he-
dra sin Syftla, at Landt-Chartan blir accurat och swarar emot sit ändamål,
i anseende på Landets Oeconomie: Til Härads- och Läne-Chartor-
ne besids af Kronones medel wäl til under-flifning, öfwenledes Wälsta
hand til the Geometriske Chartorne.

7) Som förre delen Chartor kosta icke allenast Kronan flere års Landtmätare-Löner, utan och Allmogen hundrade ja tusende-tals Sommar-dagswårken, jämte dryga arfwoden; så är Stadn alt för stor, när Landtmätare, som med döden afgå, lämna concepterna i sådan oröda, at efterträdaren icke kan sätta them i sticket, utan ny mätning, eller at the i Sterbhuset förfaras och komma i obehdrige händer; Därföre älligger Landshöfdingen nu genast anställa en General efterfrågan, huru Landtmäterie-handlingarne, och så äldre, som nyare Chartor blifwit wårdade, hwaräst mätningar stedd, och hwaräst papperen äro at igen finnas, och sedan bör Landshöfdingen, så snart en Landtmätare med döden afgår, förordna någon som inventerar, förseglar och tager i förwar alla Landtmäterie rörande skrifter och Chartor, och om något brister, sökes ersättning i Sterbhuset; Finnes ej the tillgång, wate då the eller the, som wisat eserterlåtenhet i upsigten, ansvarige.

22. §.

1) Så wäl Commissions som Ordinarie och Extra-ordinarie Landtmätare böra för Landshöfdingen eller och på the aflägsuare tracter, för the, som Landshöfdingen i sit ställe til Revisor förordnar, upwisa sina års arbeten, at Landshöfdingen måtte weta, huru mycket the gjordt; Och ehuru wäl the egentligen tilhörer Landtmäterie-Contoiret at granska, huru förswarligt arbetet är, så äger likwäl Landshöfdingen frihet, wid thetta tillfälle tillkalla någon Landtmätare at äfwen pröfwa Chartornes riktighet, och så något fel hypas, gifwa thet Landtmäterie-Contoiret wid handen, samt in loco låta undersöka thesam.

Då Års-arbetet upwises, bör tillika en med försegladt genomdrag uprättad Inventarie-Lista, så wäl på alla the Chartor, Landtmätaren sjelf författadt, som them han ifrån Provincie-Contoiret utlånt, och för conneckeringar, Skatkläggningar eller andre uplysningar behöfwer, för Landshöfdingen uptes.

2) Landshöfdingen äger och at anwisa alla Commissions Landtmätare thesas arbets Stationer, på lika sätt, som Ordinarie och Extra-Ordinarie härtills af honom sine Remisser undfådt, samt wid wite, the så nödigt finnes, tilhålla Landtmätarne, at fullgöra sine skyldigheter, äfwen som och at föranstalta om alt thet Oeconomiska, hwarigenom Mätningarne befrämjas; Swarwid Landshöfdingen likwäl warder ansvarig, om någon oordentlighet, försummelse, eller Wamma-män skulle förspörjas; Alliggandes honom förthenksul, at i god tid med en pålitelig Riksdags Relation om thes åtgård wid Landtmäterie-arbetet til Rikssens Ständer inkomna.

§ 2

23. §.

1) Skyldigheterna för Ordinarie, Extra-Ordinarie och Commissions Landtmätarna blifwa i anseende til Mätningar och redowisande aldeles enahanda, och ingen af them lyder under then andra, men wäl böra the wid alla tilfällen, som påfordras, i Ambets-mål räcka hwarandra handen, utan at sådant behöfwet ske antingen genom Landshöfdingen eller Contoiret.

2) Til undwikande af uppehåll wid refnings-arbetet, wärda Landtmätarna hädanefter befriade ifrån the så kallade Historiska och Oeconomiska Beskrifningar, mera konstiga än nyttiga uträkningar och förslager, med annat thylift, som icke hushwudsakeligen til ändamålet hörer, och af hwad härtills blifwit fordradt til thet Geographiska behöfwet, åligger Landtmätaren allenast, at aflemna en Transport Charta i Commissions Scalas af 2000:de alnar på en Geometrisk tum, the öfrige Transport-Chartorne i mindre Scalor, skal ordinarie Landtmätaren, så wida han njuter indelt lön, och hafwer Provincie-Contoiret i sin wård, prästera och them til Landtmätaris Contoiret i Stockholm insända.

Thet private Arfwodet betalas ock til alla Landtmätare, ware sig af hwad Stat, som hållet, för alt theras arbete, på enahanda sätt, utan åtskilnad, som följer, nemligen:

Wid alla Geometriske mätningar, utom husrum och wed, hwilket Landtmätaren, utan beräkande bestås.

1) För ett Tunneland Åker med många Stenrösen och af små stycken emellan höga berg och klyfter, likaledes, hwaräst olägligt små-skifte är med smala och irreguliera Teggar, betalas	12 ö. 6:mt
2) För ett Tunneland Åker af mindre skiften och skiljaktigheter betalas	8 öre.
Ett Tunneland Åker af än mindre skiljaktigheter	6 öre.
Ett Tunneland Ång och Hagar	4 öre.
Ett Tunneland tät skog, hwarest många små Insiöar, Berg, Backar, Rår och andre thylite skiljaktigheter äro at i akt taga, som fordra täta linier och stations-puncter, äfwen Klippor och mindre Holmar	2 öre.
Ett Tunneland skog af mindre skiljaktigheter, bestående utaf Sandhedar, afhuggen mark, stora Holmar, m. m.	1 ½ öre.

Ett Tunneland utmärkt skoglös, widlyftige flacka Märkar,
som antingen om Hösten på bar frost, eller om Våren
på Staran kunna mätas 3 d. S:mt.

På thet Skjårgården så mycket nogare måtte afmätas, och
alla Klippor, Grund, Sandbankar och Farleder utpräckas,
bestås för Holmar i Saltjön, för hwart Tunneland 3 öre.

I arfwodes-räkningen efter Tunneland-talet, så ej Sjödar
och Strömmar intagas; ty när märken är affattad, äro
och the med thet samme determinerade: För hwart tusen-
de alnars Rågång, som uphugges och rörlägges 1 dal. S:mt.

För 1000:de alnars Rämätning, beräknadt, icke efter för-
söknings-linierne, utan efter the rätta linier, som på Char-
tan updragas emellan pretenderade eller god kände Rå-
punkter 16 öre.

3) För thetta Arfwode efter Tunnetalet bör han aflemna en renritad
Concept-Charta och en illuminerad Transport Charta i Commissions-Scas-
kan, å 1000:de alnar på en Geometrisk tum, samt nödige beskrifningar, med
uträkningar på Areal, Åker-Graderingarne, Hd-mätningarne m. m. som
fordras at bereda ågorne til Skatläggning, eller lägga grunden til
Storskifte.

4) Wid Skatläggningar njuter han två Daler Silf:mynt om da-
gen, och för Charta-beskrifningar och protocoller, som thertil höra, en
Daler Silf:mt arket, i Trettio två rader.

5) Wid Storskiftandet af then jord, som förut Geometrice blifwit af-
togen, undfår Landtmätaren åsven det i Arfwode 2 Dal. S:mt om da-
gen, samt thebutom husmans fest, eller om han med thet senare ej nöjes,
150 Dal. Silf:mt för hwarje års mätning.

6) Skog och mark bör icke blott summariter til thes Areal innehåll
upföras, utan hwar och en Figur, eller stiljaktighet särskildt numereras
och uträknas, at then, som Storskiftar, må theraf hafwa hjelpreda.

7) Landtmätaren tillkommer skjuts fram och åter, allena för två hä-
star.

8) I Charta-lösen för et halft Mantals ågor betalas Tio Daler
Silf:mt, och i proportion therefter, af the mindre Hemmans delar.

9) När Landtmätaren hafwer at Cyhla å Hemman, som äro Kro-
no, bestås jemwål ofwanfagde Arfwode af Uboen, emedan en sådan Ubo,
enligt Kongl. Reglementet, angående Militia- och Landt-Scaten år 1684.
§. 8. Resolutionen på Allmogens Besvär 1723. §. 4 och 5. och 1720.
§. 7. utom flere Lagar och then trygghet i en fri och säll Regering gif-
wes,

wes, ej annat kan än wara fullkomligen säker om Bestännings-rätten, när han icke brister i hwad honom åligger och sina utskulder betalar, samt at fram för andra hafwa företräde til Skatteköp; Och i annat fall, så Hemanet til Kronans enskildte behof användes, undså ersättning för mätningsskostnaden.

10) Wid Boställes mätningar njuter Landtmätaren allenast Husmanskost, jemte erforderlig hjelp och Handlangning wid mätningen.

11) Å Prästebol förnöjes på lika sätt, som för enskildt arbete, hwilket Socknen eller Kyrkan må sedan godtgöra.

25. S.

1) Hwarje Landtmätare, som tjent i fem år, äge lof at antaga twen-ne medhjelpare, och then, som tjent i 10 år, fyra eller flere, hwilka icke allenast böra wara af General-Landtmäterie. Contoiret examinerade och godkände, utan ock Edsworne och stå under Landtmätarens egen nogaste tillsyn, med the wilkor: 1) at han är ansvarig för theas göromål, och på egen bekostrad rättar the fel en sådan begärd, hwarwid han likwäl har rättighet utlösa sin ersättning af medhjelparen. 2) At Landtmätaren uti sina Diarier upförer särskildt hwad han för sin person gjordt, och särskildt hwad hwarje af thes medhjelpare uträttat, på thet intet en Landtmätare, som orkar arbete, må förnöta sin tid i måklighet, eller med biändender; samt at Contoiret må weta, hwaräst hwar och en af the examinerade ämnen wistas, så ock hwad redlighet och slit the å daga lagt, som framdeles wid förslag til befordran kan lända them til merite. 3) At Landtmätaren, så han mätningen icke sjelf förrättadt, bör så wäl på Chartan, som i beskrifningen tydeligen utsätta, genom hwilken medhjelpare then blifwit författad, jemte thet han sit eget namn therunder teknar, och icke wid något tilfälle förgåta bemälte anmärkning, wid Tio Daler Silfmits wite. Emellan Landtmätaren och slike Examinerade medhjelpare, hwad lön, kost och flyttnings-tid angår, gälle frivilliga accorder, utan at General-Contoiret theom tillsäjes; Hälst Landtmätaren äger sjelf taga then han har förtröende til, och med hwilken han bäst kan öfwerens komma.

2) I händelse at Landtmätaren wore så gammal och sjuk, at han ej förmädde wara wid arbetet och hafwa tillsyn theröfwer, eller eliest behöfde Permission på någon tid, så bör General-Contoiret förordna substitut i hans ställe, som förestår Syßlan. Men Substituten må ej mäta å annan ort, än the Landtmätaren har sin Station, mindre båda tillika wara på särskildte förrättningar, på sådant sätt, som the ej dependerade af hwarandra, utan så snart Landtmätaren sjelf förmår förestå arbetet, anses Substituten ej för annat, än medhjelpare, som står under tillsyn.

3) Landt

3) Landtmätaren må ock Lärlingar efter behag antaga, och them i Theorie och Mättnings-handlag upöfwa, men wid Femtio Daler Silfwermynats wite, ej anförtro sådan egen tassa at föra, eller utom sin närwarelse understå sig at bruka lärlingar på egen hand til någon slags af sine Ambets förrättningar och mätningar; utan allenast at draga linier på Tassan, under thet Landtmätaren sjelf, som ock thes egen Syfla wara bör, punterar marken, och sedan, så Landtmätaren tager intersektionerne på the dragne Diagonaler, kan en slikt oexaminerad Lärlinge eller Betjent uppå punterne, eller stikorne, som ock hjelpa til at mäta med Redjan emellan stationerne, thet så nödwändigheten kräfwer.

26. §.

1) På thet Landtmätarne af 1747 Års Commission må njuta thetas Säckelighet och tjenste-år til godo, lika som alla andra, wid befordran til Ordinarie Landtmätare-Syflor och sådane Beställningar, som the kunna competera, och skillnaden emellan Landmäterie-Contoires Constitutorialer och Kongl. Fullmagter ej gifwa anledning til twifwelsmål, så blifwa bemälte Commissions-Landtmätare hugnade med Kongl. Fullmagter ifrån samma dato, som thetas af Contoiret erhållne Fullmagter äro utgifne.

2) Commissions och Extra-Ordinarie Landtmätare, så the sig til ledige Lands-Cammererare, Räkenskaps- och Regements- och Håradskrifwarsare, Håradsfogde och andre Räkenskaps-wärket tillhörande Syflor anmäla, måge såsom competente sökande anses, samt til Förslag efter tjenste-åren berättigade, så the redeligen gjordt sin Syfla. Dock så, at twenne af Betjeningen innom Räkenskaps-wärket får thehos rum på förslagerne.

27. §.

1) The som för thetta med Allmogen ingådt Summe-köp i ett föralt, at innom wiß eller owiß tid fullborda något arbete, böra icke ifrån ofullkomlige göromål permitteras, eller flyttas til annan Station. Om sådant händt, under hwad förewändning som hälfst, skall samma Landtmätare genast afswarligen tillhållas, at personligen sig infinna och thes skyldighet afbörda.

2) Ingen må öfvertala, mindre truga jordägare at lösa sig del af Jord-rentnings Chartor, i synnerhet sådane, på hwilla Stor-Rift-Deelnin-garne icke hannit blifwa til fullo utsatte och stadfästade, men icke eller bör Chartæ-utdrag wägras, när Jordägaren thet åstundar.

3) Wid thet arbete, som en gång är begynt, må Landtmätaren förblifwa och thet fullborda, och utom Jordägarens goda samtycke må han ej

ej beräkna hvarken Skuts eller Tractamente för resedagar, mer än en gång om året, til och ifrån arbets-stället: Företager sig någon flere Förrättningar på en gång, refer af och an, och dröjer allenast några dagar på hvarställe, at therigenom bringa skutsräkningen högre, eller twingga Jordägaren til Summe-köp, med mera: Böte Fyrtio Daler Silfwermynt.

4) På alt thet Landmätaren har af Jordägaren at fordra och upbära, bör riktig Räkning afgifwas och penningarne wid emottagandet behörigen quitteras, samt redig Liquide hwarje gång hållas; wägar han sådant, plikte Femtio Daler Silfwermynt, och ersätte Jordägarens råtegångs-kostnad.

5) Upwisar Landmätaren en falsk räkning, miste hälften af hwad honom med rätta i Arfwode tillkommer, upwisar han Charor påströdda, Det är: Utur situation gjorde Mätningar öfwer werkeligen sammanhängande ägor, som böra i en oafbruten ordning mätas, är Jordägaren ej pliktig at betala honom arfwode för slike Mätningar, utan ersätte han the thertil onddigt-wis använde Dagswården.

6) Lösör Landmätaren några Dagswården i uppakning, eller upbodar mera Manskap, än omgångeligt behöfs, och han kan Sybslåtta wid then förrättning, han om händer hafwer, ersätte skadan och plikte första gången med Tjugu Daler Silfwermynt; Lösör han sig andra gången, böte dubbelt, och tredje gången med års-lön. Skulle åter så hända, at Jordägaren försummade sin skyldighet, så han i rättan tid tillsagd blifwit och således lade hinder i wägen för Landmätaren, ersätte likaledes all kostnad, och plikte hwarje gång Tio Daler S:mt.

7) Landmätaren stånde wid Hårads-Rätten til answar uti alla the af hans förrättningar härflytande mål. Skolandes thet öfwen wara Jordägare fritt, at på egen kostnad begära och få Urtimma Ting om Pluraliteteten therom öfsämjes.

Och ware then Landmätare, som om Åmbetes förselsler blifwit öfwertygad, förfallen från Femtio, til Etthundrade Dal. S:mts plikt och tjenstens förlust, om Brottet thet förtjenar.

8) En månad efter thet Landmätaren Rågång, eller Storskiftes Delning förrättat, bör han lemna Chartan med hwad thertil hörer ifrån sig; Öfsämjes han med Jordägaren om länge råderum, utsätte wiß termin, och så han theröfwer dröjer, plikte Tjugu Daler S:mt för hwar wecka. Blic han stånd til Rätta i mål, som röra Agodelningar, skal han utan minsta inwändning genast insinna sig, wid Femtio Daler S:mts wite, ther han ej gitter wisa laga förfall, wid hwilket tilfalle han må förklara sig genom sin medhjelpare, om han någon sådan hafwer.

9) Om Landtmätaren låter någon Charta förkomma, förbitte genast ny Mätning, til theß uprättande, med egne Dagswärcken, utan arfwode och utan Krono-lön för then tid, han themed är Syßelsatt. Brister han i fullbordandet af sådan ny Mätning, miste Syßlan, utan vidare omswep, än at Landshöfdingen berättar Wårt Commat-Collegium, efter et års förlopp öfwer then för honom utsatte Terminen, at han med then nya Chartan uteblifwit; Swarsöre och Landshöfdingen ej bör tillåta, at en sådan Landtmätare emedlertid befattar sig med något annat arbete.

10) Then, som risfwer och illa handterar någon Charta, bör på egen bekostnad låta renovera en accurat och ny i stället, hwilken alltid jemte sit illa medfarna original bör följa. Then, som theruti eftersätter sin skyldighet, skal af Landshöfdingen wid förelagt wite och Termin thertil hållas, eho han hållt wara må, inom eller utom Landtmäterie-wärcket.

11) Sitt arbete må Landtmätaren efter tidens lägenhet anställa, grannligen thewid tagande sig til wara, när säden står i wårten, eller är fullmogen, at han icke låter then förtrampas eller skada göras, på thet Allmogen icke må förorsakas til klagomål; och Stadans wedergående af Landtmätaren fordras; Wetandes han ibland annat sin plikt wara, så i thenna, som all annor måtto stadsse med största fog och sagtmobighet, utan något poß med Allmogen at umgå; Förekommandes themed all widlyfthet och obestånd, utan något affrende til sin egenwillighets och private nyttas befrämjande, Landtmätaren må ock med beskedelighet wisa och utstaka för Jordägare, huruledes flod- och andre diken til ågornes förbättring kunna å nys upkastas och wid magt hållas.

28. S.

1) Landtmätare böra få del af alla the Förordningar, som angå Landtmäteriet.

2) The må ock njuta Pass-frihet wid Publique Handlingars insändande til Landshöfdingen.

3) Ingen hafwe magt, eho han wara må, antingen råddande i Crono, Skatte- eller Frälse samt andra ågor, at hindra eller förneka Landtmätaren sina ågor öfwerfara, uti thet, som hans tjenst och Ambetes pligt honom tilbinder och efter theß undfångna ordres förrättas skal.

4) Så Landtmätaren ej undfår hwad han skäligen bör hafwa efter ingiswen räkning hos them som wederbör, anlite Landshöfdingen therom, som om utmätningen har at förordna.

29. S.

1) Wid Remissers utfärdande til Storstifts-mätningar och delningar, bör pluraliteten af Jordägare få then Landtmätare the begära, sedan haft

At under händer hafwande arbetet behörigen slutat. Slästa Rösterna i thylita omständigheter räknas efter Hemmanens Mantal, emellan hwilka Skifftet bär skje, och må Byalaget ingalunda påtrugas then Landtmätare, som Parten, hwilken Storckifftet begärt, föreslagit.

Skulle så hända, at then Landtmätare, som pluraliteten åstundat, ej inom halftannat år kunde få tid at börja med refningen, skal Byamannen rådrum lemnas, at höra sig om någon annan Landtmätare, som är ledig, och the hafwa förtroende til. Och ehuru laga jäf warda en hwar förbehållne, så äger likwäl thy förutan ingen magt at wråka Landtmätaren ur then förrättning, hwartil han lagligen blifwit förordnad, utan äge wid förrättningens slut then lidande, at honom lagligen tiltala, ta twisten endast slitas kan.

2) Skulle någon delning af hwarje handa tilfåken komma at affst. nna och hwila, bär then wid första påfordran til ändteligt slut företagas och afgöras, utaf then Landtmätare, som samma förrättning först begynt, ta andra thes göromål och mätningar så länge uphöra.

3) Wid Storckiffts-delningar i the Län, hwaråt ej allmän Skattläggning öfvergår Ågorne, och mätningen följakteligen icke skjer, at therigenom öka Skatten på the sedan förra refningar upodlade tracter, utan endast igenstana quantiteten och kvaliteten af thet, som skiftas skal, och Skattläggningen således icke kan tjena til Delningsgrund, äga wederbörande Jordägare tillstånd, at förena sig om 2, 3. eller flere goda män, af hwad stånd och willor the wara må, som Jordägarna i anseende til omwäldughet, och insigt i Landthushållningen helst kunna förtro sig til, at thesas föreningar om jordens estimation, så ock om Delnings-sättet blifwa, sedan Chartan är förfärdigad, och Graderingarne af Landtmätaren projekterade.

I sådane förefallande mål och tilfaktigheter, som ej kunna blifwa af these goda män bilagde, så at Parternes frivilliga föreningar winnas, låte the upteka Parternes skjal, jemte sit eget utlåtande, hwad the ansedt för billigt, hwilket Protocol så i concept som renstrifwit, ej mindre af Landtmätaren, än Jordägarna, bär egenhändigt underskrifwas och besyrkas, och så snart the nya skiften på marken hinna blifwa allenast med stakning utmärkte, tillkallas åter samma gode män at öfwerse, pröfwa och jämka delningen. Om någon med thesas Delnings-projekt ej ändjas will, wädje til behörig Domstol, som är Hårads-Rätt, hwaråt Storckiffts-twister böra ibland the aldrasförsta företagas och afgöras, och inga urskes, utan wigtiga orsaker tolas. Nu wisar then klagande sådane skjal, som ej annorstädes än på twisteställen urskifjas kunna, döme ta Rätten til Hårads-Syn, hwarwid Domaren med Sju Rådemän och en annan Landtmätare, än then Delningen förrättat, noga böra pröfwa thet öfwerklagade. Är selet sådant, at thet genast rättas kan, göre thet then tillkallade Landtmätaren, och

och Råd-lägge thet under Domstolens närvaro, så framt ej af någon Wad påstås. Afwen bör Domstolen uti sitt ändteliga utslag eller Dom sig utläta, om Jordägare eller Landtmätaren emot hwarannan sig oansständigt upfördt, och pliktfullt then Brotslige från 15 til 20 Dal. Smits böter, samt, om thet under förrättningen händt emot Landtmätaren, til Afbön in för Domstolen, m. m., alt som brottet thet förtjenar.

4) Som then billigaste sak blott genom oförsigtigt sätt at wärkställa then samma, ofta kan blifwa obillig, och ehuru påliteliga graderingarne jämte uträkningarne måge wara, likwål genom hwarjehanda Oeconomica, som bidraga til beqwämlichkeit, Agornes Skjöttsel och gransämja en eller annan delägare theß fördelar kunna affskjåras, såsom med husklytning, wat-
tunäg, Gätåg, Rjörflen öfwer Hågnaden, med mera; Så böra Landtmätarne afwen sådant granueligen i alt taga.

30. §.

1) Som af Geometriske mätningar efter hand, i synnerhet, så the i oafbrutis sammanhang blifwa gjorde, the säkraste Geographiske Chartor genom Transportering, på sätt som redan anmält är, upkomma; Så wele Wi för thenna gången therwid låta bew. Dock ther någon Geographisk förrättning, som snart kan wara öfwerständen, på et eller annat ställe skulle förut tarfwas, såsom til Wåga-mätningar, til Connexioner at Complettara en Soefne-Charta, hwaräst någon liten erræ saknas och annat thylift, som högsta nödwändigheten fordrade, och ej genom tidens afbidande kan winnas, må Contoiret therom besörja.

2) Af alla the Böter, som efter thenna Stadga och 1762. års Stor-
Riftes Förordning, dömmas at utgå, bör en tredjedel theraf tilfalla Dom-
stolen, och the Twå tredjedelar hwar och et Lans enskildte Landtmäterie-
Contoir, hwilka endast nyttjas til the Geometriske Chartornes inbindning,
och at kjöpa wåf til at kliftra under the Geographiska.

3) Thenna Stadga hafwa Riksens Ständer för öfrigit i underdånig-
het förbehållit sig, at nästa Riksdag widare öfwerse och förbättra. Thet
alle som wederbör, hafwe sig Hörsamligen at esterrätta. Til yttermera wißo
hafwe Wi thetta med Egen hand uunderskrifwit, och med Wårt Kongl. Sigill
bekräfta låtit. Stockholm i Råd-Cammaren then 20 November 1766.

ADOLPH FRIEDRICH.

(L. S.)

Joh. v. Heland.

www.books2ebooks.eu